

Ocenjujemo: Ich kann nicht anders

Beton Ltd. **Bunker**, Ljubljana.

Nika Arhar

tor, 30.08.2016, 12:00

Ključne besede: [Ich kann nicht anders](#), [Beton Ltd.](#), [Mladi levi](#)

Ich kann nicht anders. Foto: Toni Soprano

Kolektiv Beton Ltd. spremeni malo dvorano športnega društva Tabor v nekakšno zatočišče v zapuščeni stavbi (oblikovanje prostora sonda4 in Toni Soprano, oblikovanje zvoka Jure Vlahovič, glasba Dead Tongues).

Za življenje zasilno urejen prostor s kanistri za vodo, zakritimi okni, plastičnim škafofom za umivanje, provizoričnimi ležišči in v plastično folijo ovitim pohištvom daje vtis pobega iz sveta, ki ga je preplavila vojna ali kakšen drug apokaliptičen scenarij.

Ob uprizoritvi je na mestu pomislek, da pri tem odmiku od prizorišč, namenjenih umetnosti, ne gre zgolj za scenografsko rešitev, temveč pomenljivo gesto v povezavi s tistim, kar žene uprizoritev oziroma njene avtorje.

Ob vprašanju, kako se odzvati na problematične družbene pojave ali vpeti v družbeno dogajanje – kot posameznik in umetnik –, pri čemer gre za temo, ki je obsedla velik del umetnosti in v katero se uprizoritve pogosto tudi nemogoče zapletajo –, se zdi, da kolektiv s takšno lokacijo in v prisvojitvi »angažiranega malodušja« izraža dvom o družbenokritični umetnosti, pri kateri vedno ostaja senca negotovosti glede prilaščanja pravice do javnega presojanja, ironične večvredne drže ali pravičniško obarvanega prizadevanja za odpiranje dialoga.

Na kaj in kako se odzvati glede na enormno količino neumnosti in neurejenosti ter kako razumeti družbeno odgovornost in kritičnost ob zavedanju, da angažiranost s posameznim projektom, enodnevno akcijo ali

---

komentarjem na twitterju znotraj še vedno varnega in udobno nameščenega življenja ne more izzveneti drugače kot pretveza?

Trio ali, v duhovitem slogu uprizoritve, trojka – Primož Bezjak, Branko Jordan, Katarina Stegnar – te teme ne postavlja kot eksplicitno vprašanje, bolj jo je slutiti v ozadju kakofonične vsebine uprizoritvene materije. Kaže se kot pojav zmedenosti posameznika, ki ne zmore urediti obsežnosti problematičnih družbenih impulzov v smiseln sistem in konsistentno predstavo o usmeritvi lastnega delovanja v njem. Ta zmeda se kaže tudi v uprizoritvi kot razrahljani fragmentarni sestavljaniki.

Trio najprej prepoznamo kot skupino, ki s svojega zatočišča v odmaknjenem gradu pošilja sporočilo v svet, morda kot aktivisti, morda kot prestrašeni preživeli, a še preden zares zaobjamemo situacijo, so že prijatelji in oni sami – Bezjak, Jordan in Stegnar –, ki ob kosilu, umivanju ali druženju v danem zasilnem bivališču – razpravljajo o sebi in lastnih življenjih, o družbi, družini, spolnosti, starosti, odgovornosti in osamljenosti, dogajanju v svetu, političnih, kulturnih in drugih osebnostih ter svojih gledaliških kolegih, knjigah, filmih itd.

Skladno z uporabljenim citatom »besede, besede, besede« nemškega literarnega kritika Marcela Reicha-Ranickega bombardirajo občinstvo s kupom osebnih in družbenih referenc s širokega polja, nekatere lahko prepoznamo, vseh prav gotovo ne bomo, saj se skrivajo tudi v najmanjših delih izjav.

V tem lahko kot osrednjo agendo prepoznamo predvsem temeljno nemoč, na katero namiguje že naslov uprizoritve – ne morem drugače – ponudim lahko samo besede in samega sebe, besede, ki prihajajo iz mene (tudi kot vozlišče referenc – glasov, ki odzvanjajo v meni) in govorijo o meni, s tem pa tudi o drugih in svetu okoli nas.

Ta uprizoritveni svet zazveni kot odsev močno razkrhane realnosti, v kateri manjka rdeča nit. A če v življenju sprejemamo večno pomanjkanje razvidnosti, v uprizoritvi pogrešamo jasnost namere, saj je avtorjem kljub močnim performerskim osebnostim ni uspelo spraviti na površje. Nika Arhar